

Vragen aan de Fontein

BEELD EN GELIJKENIS (Ge 5:3)

VRAAG:

In Gen. 5:3 wordt gezegd, dat Adam een zoon kreeg, Set , die 'naar zijn gelijkenis, als zijn beeld' was. Wat wordt bedoeld met 'gelijkenis' en 'beeld'?

ANTWOORD:

Opmerking vooraf: Een aantal gemeenteleden heeft zich voorgenomen de Bijbel in één jaar door te lezen. Bij het doornemen van het Bijbelboek 'Genesis' riepen een aantal Bijbelgeleerden en afzonderlijke teksten vragen op. Op verzoek van de betreffende gemeenteleden zal ik in de komende zes artikelen een poging doen de vragen te beantwoorden. Opgemerkt zij, dat sommige van deze vragen reeds op een andere wijze meer of minder uitvoerig zijn beantwoord.

De lezing van Ge 5:3 roept verschillende vragen op. Zo wordt in deze tekst gezegd, dat Adam 130 jaar was, toen Set geboren werd. Hoe is het mogelijk, dat de mensen in de periode voor de zondvloed zulke hoge leeftijden bereikten? Zo werd b.v. Adam 930 jaar oud. Waarom toen wel en nu niet ? De volgende vraag die de tekst oproept, is dat Adam zijn zoon Set noemt, terwijl in Ge 4:25 staat, dat Eva haar zoon die naam geeft. Trouwens, wat is de betekenis van de naam Set? 'Compensatie', zoals vaak wordt gezegd, of 'nieuwe schepping' zoals anderen beweren? Zo zijn er nog wel meer vragen te bedenken n.a.v. deze tekst, maar ik zal, hoe interessant die vragen ook zijn, aan de beantwoording daarvan nu geen aandacht schenken, omdat dat ons te veel te veel zou afleiden van de eigenlijke vraag betreffende 'beeld' en 'gelijkenis'.

Voor het antwoord op de gestelde vraag, dienen we eerst Ge 1:26 op te slaan, omdat in die tekst beide woorden, hoewel in een andere volgorde, ook voorkomen. In dit vers wordt ons gezegd, dat God als zesde scheppingsdaad de mensen maakte 'naar ons beeld, als onze gelijkenis'. Hoewel het verleidelijk is uitvoerig aandacht te besteden aan het woordjes 'ons', 'naar' en 'als' in dit vers, beperken we ons tot de woorden 'beeld' en 'gelijkenis'.

Dat de mens geschapen is naar het 'beeld' en de 'gelijkenis' van God, betekent pertinent niet, dat de Here God dezelfde lichamelijke eigenschappen heeft als wij. Als er in de Bijbel gesproken wordt over b.v. de mond, de ogen, de hand, de vinger van God, dan is dat beeldspraak; God is immers geest (Joh 4:24). Lichamelijke eigenschappen, zoals wij die hebben, mogen we de Here God dan ook niet toeschrijven.

'Beeld' en 'gelijkenis' hebben dan ook te maken met geestelijke aspecten, want onze geest is immers van God afkomstig (Ge 2:7; Pre 12:7). Zo kan de mens nadenken over heden, verleden en toekomst en kan denken, willen en voelen. Alleen de mensen bezitten deze geest,

maar de engelen en de dieren niet. Ik ben het niet eens met een aantal Bijbelgeleerden die beweren, dat de woorden 'beeld' en 'gelijkenis' vrijwel dezelfde betekenis hebben. De mens is geschapen naar Gods beeld, d.w.z. dat de mens Gods vertegenwoordiger op aarde is. Zoals de Here God Schepper is, mag de mens ook scheppen en zoals de Here God Heerser is over het heelal, wordt de mens a.h.w. Zijn verlengstuk en mag heersen over de hele aarde en alle schepselen. Je zou kunnen zeggen, dat mens oorspronkelijk aangesteld werd als onder – koning van God. Lees de rest maar van Ge 1:26. De mens moet zódanig het beeld van God weerspiegelen, dat de medemens met wie hij/zij in contact komt, dadelijk aan de Here God wordt herinnerd. U zult begrijpen, dat na de zondeval de mens nog wel het beeld van God is, maar dat dat beeld wel erg verminkt wordt doorgegeven. De relatie met God mag dan door de zondeval zijn verstoord, gelukkig niet verbroken. De mens mag door het offer van de Here Jezus, gelukkig God in deze wereld nog vertegenwoordigen.

Dat de mens geschapen is 'naar gelijkenis' van God, wil zeggen, dat de mens zo gemaakt is, dat hij op de Here God leek. Opvallend is, dat van de mens na de zondeval nergens in Gods Woord meer wordt gezegd, dat hij 'naar Gods gelijkenis' is. Ik geloof met Ouweneel, dat Ga 3:9 daarmee niet in tegenspraak is.

Geeft het woord 'beeld' vooral aan, dat wij Gods vertegenwoordigers op aarde zijn, het woord 'gelijkenis' geeft weer, dat de mens oorspronkelijk op God leek. Adam en Eva in het paradijs waren geschapen 'naar de gelijkenis van God'. Nogmaals, dat wil niet zeggen, dat ze in lichamelijk opzicht op de Here God leken, maar 'de gelijkenis' bleek uit het feit, dat ze recht voor God stonden, de zonde niet kenden (Ge 2:9,17; 3:5,22), zoals God Zelf die immers ook zonder zonde is (2Co 5:21).

Pas als we bij de Heer zijn, zullen we weer het complete beeld van God kunnen weerspiegelen en zal 'de gelijkenis' met de Hemelse Vader weer worden hersteld (Col 3:10; Ef 4:24). En de Here Jezus ? Hij was het beeld van God (Joh 14:9), dat is zeker, maar nergens in de Bijbel staat, dat Hij 'naar Gods gelijkenis' was, want als de Here Jezus op God zou lijken, zou dat inhouden, dat Hij Zelf niet God zou zijn.

Nu, na deze zeer lange intro terug naar de vraag. Wat betekent nu, dat Set naar 'de gelijkenis en beeld' van Adam is geschapen? Hier volgt m.i. het juiste antwoord.

In Ge 5:3 handelt het niet over beeld en gelijkenis van God, maar over Adams beeld en gelijkenis. Wanneer Set geboren wordt, na de zondeval, geldt voor hem niet hetzelfde als hetgeen in Ge 1:26 (dus voor de zondeval) van Adam wordt gezegd. Adam weerspiegelt na de zondeval, hoe onvolmaakt ook, nog steeds het beeld van God, maar niet meer Zijn gelijkenis. Hij mag daarom nog steeds Gods vertegenwoordiger zijn op aarde en dat beeld via al zijn kinderen doorgeven. Naar mijn perceptie fantaseert de Joodse theoloog Maimonides als hij beweert, dat kinderen van Adam en Eva, geboren voor Set, beestachtig gedrag vertoonden en Set als eerste het beeld van zijn vader droeg. Zoals eerder opgemerkt, miste Adam na de zondeval de 'gelijkenis van God' en kon Set enkel de gelijkenis met zijn zondige vader weerspiegelen en vertoonde hij slechts het beeld van zijn vader, d.w.z. een zwakke overeenkomst met het beeld waarin Adam door God was gemaakt.

Ook wij zijn beelddraggers van God, hoe onvolmaakt ook. Maar we mogen leven uit de zekerheid, dat als we bij Heer zijn, wij volmaakt het 'beeld' en 'gelijkenis' van de Heer zullen weerspiegelen. Laten wij, zolang de Heer Zijn bruid, de gemeente, nog niet heeft opgehaald, waardig vertegenwoordigers zijn van de Here God en aldus Zijn beeld vertonen.

Br. Kees van der Bijl (kvdbijl@gmail.com)